

ULUÇ GÜRKAN

TBMM Başkan Vekili, DSP Milletvekili

Eğitim Sen'in değerli delegeleri, demokratik eğitim kurultayının dost izleyicileri, hepinizi bir arada, kadını ve erkeğiyle, genci ve yaşlısıyla birlikte saygıyla selamlıyor ve başarılar diliyorum.

Değerli dostlar, Atatürk'ün yaktığı aydınlanma meşalesinin dayanağı eğitimdir. Bu nedenle başka ülkelerde özgürlüğün simgesi olan aydınlanma meşalesi Türkiye'de eğitimin simgesidir. Atatürk, aydınlanma meşalesini eğitimin sembolü olarak seçerken bir rastlantıyla basit bir beğeniyle hareket etmiş değildir. Türkiye'de aydınlanma devriminin, yani eğitimin bir kez daha gözden geçirilmesi gerekiyor ki bu ülkemizin temel dayanağıdır. Çünkü Türkiye'deki aydınlanmanın temeli, egemenliğin ulusal eğilimini yansıtır.

Egemenliğin doğaüstü bir takım güç ve kurumlardan alınıp halka, doğrudan ulusa indirgemenin yolu eğitimden geçmiştir. Cumhuriyeti kuranlar bunu sağlayabilmenin çok güçlü, yeni ve çağdaş bir eğitimi gerektirdiğinin bilincindedirler. Çünkü Osmanlıdan miras, etnik ve dini cemaat temelindeki o federatif yapılardan bir ulus devletine, o ulus devletinin özgür bireylerine ulaşabilmek, ancak ve ancak harfleri, dili ve değişen çağdaş bir eğitimle gerçekleştirilebilir.

Bu nedenle aydınlanma meşalesinin eğitimin sembolü olması bir tesadüf değildir. Ancak bu konuda Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki hızı, Cumhuriyet'in son yıllarında, özellikle içinde bulunduğumuz yıllarda epey düşürdüğümüz hatta ve hatta 1980'li, 1990'lı yıllarda gerilemesine göz yumduğumuz ya da seyirci kaldığımız yadsınamaz.

Eğitimdeki birlik, eğitimin temelde tek anlayışla bir papağan ezberinden kurtarılıp, özgür bireye bizi götürececek birlik ilkesini nasıl zedelediğimizi hep birlikte izledik. Devlet ve milleti birleştirmek, dini öğrenmek türlü gerçeklerle bir anlamda eğitimin temel yapısını, çok önemli bir parçasını, papağan ezberine döndürdüğümüz bir ezbercilik temelinde oturttuğumuzu biliyoruz ve bunun sonucu bizim açımızdan hiç de iç açıcı değildir. O papağan ezberinden çıkan kadrolardan her şey olabilir. Türkiye'de emniyet görevlisi olabilir, vali olabilir, kaymakam olabilir, hakim olabilir, savcı olabilir; bunun için de hep göz yumarak bir anlamda bu oluşuma izin verdik, katkı yapmak. Bu konuda karşı karşıya kaldığımız tehlike artık birkaç on yıl öncesinde kaldı. Bu durum dudak bükeceğimiz, burun kıvrabileceğimiz bir boyutta değildir.

Önemli bir noktaya gelinmiştir ve Türkiye'de kısa bir süre önce de iktidar olmayı deneyebilmiştir. Bu konuda Türkiye, kesin tavrını koymak zorundadır. Hiç kuşkusuz din ve vicdan özgürlüğü, hangi dinden olursa olsun, her toplum, ulus ve devlette temel bir özgürlüktür. Ama bu özgürlük inanç alanında kalmak kaydıyla geçerlidir. Ayrıca yurtlarıyla, okullarıyla, marketleriyle nereye gitmektedirler? Bu, inanç alanında kalan bir din ve vicdan özgürlüğü olmayıp, ülkeyi yönetme duygusunun dışı vurumudur. Buna hiç kuşkusuz Türkiye izin veremez. Türkiye'de şunu da unutmamak

gerekir ki, olay kendiliğinden gelişen, halkın bir bölümünün yüreğinden kopan dini inançlarıyla ilgili bir durum da değildir.

Hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki dışarıdan çok özel bir biçimde destek olmadığı sürece Türkiye'yi çöl şeriatına götürmek isteyen anlayışların Cumhuriyet ile Atatürk'ün lâik ve demokratik aydınlanma devrimini sona erdirmesi mümkün olmayacaktır. Ayrıca bir çöl şeriat düzenini getirmek isteyenler, başka kollardan yapılan saldırılarla desteklenmektedir. Bu saldırının ikinci ayağı Türkiye'nin güneyi ile Irak'ın kuzeyinde, petrol ve su yolları üzerindeki bu önemli stratejik coğrafyada, bir kukla Kürt Devleti kurabilmeye dayalı bir terör anlayışıdır. Üçüncüsü, Türkiye'yi yıllık kırk milyar dolarlık - ki bu miktarın yarısı Türkiye'de paylaşılmaktadır - bir uyuşturucu trafiğinde mafyalaşan illegal bir yapılanmanın alanı haline getirmektir. Dördüncüsü de dışarıdan Türkiye'yi etnik ve din cemaatlarıyla yeniden Osmanlı modeline döndürmeye dönük, Atatürk'ün sözleriyle, dahili ve harici bedhahların işbirliğindeki bir fikir kargaşası, Türkiye'ye yönelik bir anlayış çarpıklığı dayatmasıdır.

Şimdi, dörtlü çete diye de tanımlayabileceğimiz bu saldırının hedefi, bugün bizim başlattığımız ve sürdürmekte maalesef zorlandığımız aydınlanma devrimi ve onun ortaya çıkan sonuçlarıdır. Bu sonuçları küçümsemeyelim.

Bakın çevremize; bulunduğumuz coğrafyada güneyimizde, doğumuzda aynı tarz, aynı kültür ve aynı inançtan geldiğimiz ülkelerle çevriliz. Bunların arasında bütün eksikliğine, bütün yetersizliğine karşın, bir tek Türkiye'de demokrasiden söz edebiliyoruz. Bir tek Türkiye'de, insan haklarına saygıyı arttırabilmenin mücadelesini veriyoruz. Bir tek Türkiye'de eksiklikleri, yetersizlikleri aşım, demokrasiyi çağdaş seviyesine ulaştırabilmenin örgütlü mücadelesini her türlü güçlüğü karşın verebiliyor, bir şeyler yapabilmenin imkanlarını bulabiliyoruz. Bir tek Türkiye'de kadın var. Aynı inancı paylaştığımız, benzer tarih ve kültürden geldiğimiz ülkelerde, kadını ve erkeğiyle böylesine birlikte örgütlenip, böylesine bir salonda bir araya gelip, tek bir sezonun taleplerini haykırabilecek başka bir ülke var mıdır? Bir tek Türkiye'de kadının ve sanatsal bağlamda insanı insan yapan çağımız değerleri olan para, bale, çağdaş müzik ve tiyatrunun değerinden söz edilebilir. İşte sanatın içine tükürerek, kadını kafesin arkasına tıkayarak, demokrasiyi de bir kuralların tabii rejimine dönüştürmek isteyen anlayışın ve Türkiye'yi Osmanlı'nın etnik ve dinin cemaatler temelinde dayalı bir tuzağa düşürmek yolunda, Cumhuriyet'in ilk yıllarında başlayan dinamik bir eğitim seferberliğinin durdurulması çok önemli bir merhaleydi. Bugün bu dört koldan saldırının bir nebze getirildiği bir noktadayız. En azından Türkiye'yi çöl şeriat düzenine götürmek isteyenler, yakın gelecekte oluşturulacak bir siyasi alternatif parlamenter düzende, siyasi alternatif olma noktasından uzaklaştırıldıklarını bilirler. Kökten kazındılar, yok edildiler, artık bu tehlike geçti demiyorum. Sadece yakın gelecek örneğin, önümüzdeki ilk genel seçimde bir iktidar alternatifi olarak karşınıza çıkmayacaklar. Ama onlar buna rağmen, bizim hâlâ belli aymazlık içinde seyrettiğimiz toplumda, kendi köklerini daha derine ulaştırmak için önemli büyük çabalar harcıyorlar.

Bakın, sekiz yıllık kesintisiz temel eğitim yasasını çıkarttık. Bu, Türkiye'nin çağdaş eğitime yönelmesi bakımından önemli bir merhaleydi. Ama içini doldurmakta

biraz zorlanırken karşı tarafta çok ilginç gelişmeler oldu. Örneğin; lise düzeyinde papağan ezberi biçimindeki din eğitime yönelen öğrenci sayısı, geçmiş yıllarda ortalama elli beş bin dolayında iken, bu yıl itibarıyla bu sayı o ağır şoka rağmen, o kesimlerce beş altı bin kişi artırılarak, altmış binin üzerine çıkarıldı. Onun için bu konuda geçici bir rehavete kapılmamalıyız. Sekiz yıllık zorunlu temel eğitimin tam bir eğitim seferberliğine, çağdaş ve lâik bir eğitim seferberliğine dönüşmesi konusunda, daha yapacak işlerimizin olduğunu bilmek, görmek zorundayız.

Türkiye'nin güneyi ile Irak'ın kuzeyini birleştirerek, petrol yolları üzerinde bir kukla devlet kurmak hayali şimdilik suya düştü. Eğer Amerika bugünlerde Saddam'ı vurmak istiyorsa, bunda Saddam'ın şirretliğinin yanı sıra, Türkiye'nin güneyi ile Irak'ın kuzeyinde batının petrol bekçiliğini yapacak kukla bir devlete izin vermeyeceğinin ve biraz da petrolü pahalı bir biçimde göstermiş olmasının çok ciddi etkisi vardır. Ayrıca Türkiye'nin uyuşturucu yolları üzerindeki bir pislik rantı, paylaşım alanı haline gelmesi konusunda da bir geri adım söz konusudur. Susurluk kazasıyla pis ve karanlık ilişkilerin - henüz yeterli düzeyde olmasa bile - ortaya döküldüğü, mücadele etmemiz gereken bir konu vardır. Bu konunun Atatürk'ün Kemalist Devrimi'ni yolda bırakmasına, hatta geriye püskürtebilme olasılığına karşı mücadele etmek gerekir ki bu mücadelenin yolu kanımca siyasetten geçiyor. Bu mücadelede kesinlikle bir rehavete kapılmamalıyız, üzerimizdeki ölü toprağı püskürtüp aymazlıktan kurtulmalıyız. Ama siyasete giden yolda eğitim alanındaki örnek çalışmalarınızla ve sizin de ortaya koyduğunuz biçimde toplumun her kesimindeki sivil toplum örgütlenmelerinin dinamizmiyle başarı kazanılabilir. Türkiye'nin aydınlanma devrimi meşalesinin daha pırıl pırıl ve daha gür biçimde yakabilmesi burada ortaya konulduğu gibi sivil toplum örgütlerinin başlatacağı örgütlü ve her türlü aymazlıktan, her türlü rehavetten sıyrılmış dinamik, dik ve kararlı bir mücadelesiyle gerçekleşecektir. Biz siyasetçiler bu mücadelede ancak siz varsanız var olabiliriz. Hepinize başarılar diliyorum.

SİYAMİ ERDEM

KESK Genel Başkanı

Sayın konuklar, Eğitim Sen'in değerli temsilcileri, hepinizi emek hareketinin önemli bileşeni KESK adına saygıyla selamlıyorum.

Sekiz yıldan bu yana sendikal hak ve özgürlükler için ekonomik ve sosyal haklarımızın kazanımı için, büyük bir mücadele yürütegeldik. Bu süreç içerisinde sosyal baskı gücümüzü, demokratik kitlesel caydırıcılığımızı kullanarak kendimizi özgürleştirdik, iş yerlerimizi özgürleştirdik, kazanımlar elde ettik. Bu kazanımların yanı sıra, sendikal hareket büyük bir kurumsallaşma süreci yaşadı. Bugün gerçekleşen Demokratik Eğitim Kurultayı, Türkiye'nin eğitim alanındaki ufkunu açacak projelerin üretilmesi ve sendikal hareketimizin kurumsallaşmasının da bir göstergesidir.

Sendikal hareket sadece üyelerinin hak alma mücadelesini yürütmüyor. Bu temel görevi yerine getirirken, iş sahiplenme, iş yerlerinde üretken olma, iş yerlerini